

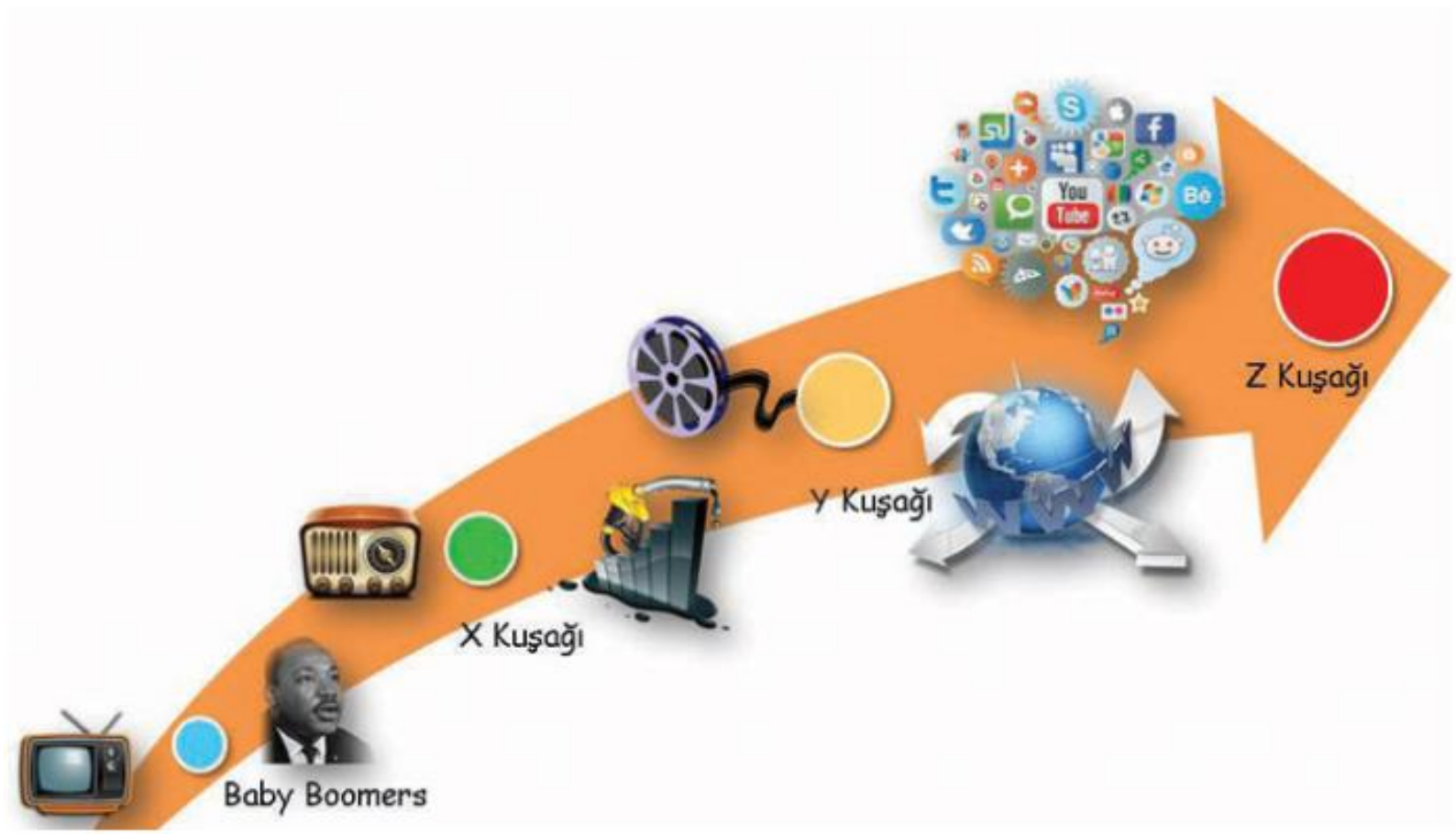

1882

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

Z KUŞAĞININ İŞ HAYATINDAN BEKLENTİLERİ

BURÇİN KABAKCI

Araştırma Raporu

Ekonomik Araştırmalar ve Proje Müdürlüğü

KONYA
Nisan, 2022
www.kto.org.tr

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ.....	2
2. KUŞAKLAR ve ÖZELLİKLERİ.....	2
2.1 Sessiz Kuşak (1925-1945)	2
2.2 Bebek Patlaması Kuşağı (1946-1964)	2
2.3 X Kuşağı (1965-1979).....	2
2.4 Y Kuşağı (1980-1994)	3
2.5 Z Kuşağı (1995-2010)	3
2.6 Alfa Kuşağı (2010 Yılından Sonra Doğanlar)	3
3. Z KUŞAĞININ İŞ HAYATINDAN BEKLENTİLERİ.....	4
4. SONUÇ.....	5
5. KAYNAKÇA.....	5

1. GİRİŞ

Günümüzde şirketlerde değişmeyen olgulardan biri değişimdir. Küresel rekabet içerisinde sürekli gelişen teknolojiyle birlikte her geçen gün iş hayatına yeni çalışanlar dâhil olmaktadır. Özellikle yeni neslin iş hayatına katılmasıyla birlikte iş hayatındaki birçok tabu da değişmek durumunda kalmaktadır.

Kuşak kavramı, aynı yıllarda doğup aynı çağın koşullarını yaşayan kişileri ifade etmektedir. İnsanlar hangi kuşaktan olursa olsunlar, önceki nesillerin kendilerini anlamadıklarını düşünmektedir. Kuşaklar arasındaki bu çatışma yüzyıllardır devam etmektedir. Benzer çevresel koşulların etkisinde kalan bireylerin iş hayatına ilişkin özelliklerinde ve beklentilerinde kuşaklara göre farklılıklar yaşanabilmektedir. Bu çalışmada Z kuşağı bireylerin iş hayatındaki beklentilerine değinilecektir.

2. KUŞAKLAR ve ÖZELLİKLERİ

Türk Dil Kurumu “kuşak” kelimesini, “insanlık tarihinin başlangıcından günümüze kadar olan süreç içerisinde hemen hemen aynı yıllarda doğmuş, aynı dönemin koşullarını, dolayısıyla birbirine benzer problemleri, yazgıları yaşamış, benzer ödevlerle sorumlu olmuş kişilerin topluluğu” olarak tanımlamıştır.

Toplumların sahip olduğu kültürün mevcut yapısı; sosyal, ekonomik, politik ve teknolojik iyileşmeler sayesinde zaman içerisinde değişime uğramıştır. Farklı zaman dilimlerinde doğan kuşakların söz konusu sebepler nedeniyle davranış, tutum ve beklentilerinde değişiklikler meydana gelmiştir. Her kuşağın temel değerleri, iş ve kuruma yönelik tutumları ait oldukları kuşağa göre farklılıklar göstermektedir. Kuşaklar arasındaki farklılıklar iş hayatında daha belirgin şekilde gözlemlenmektedir.

2.1 Sessiz Kuşak (1925-1945)

1925-1945 yılları arasında doğanları kapsayan bu kuşak, II. Dünya Savaşı'nı yaşamıştır. Bu kuşak yaşadıkları ekonomik krizin de etkisi ile işine en sadık kuşak olarak nitelendirilmektedir. Sessiz kuşak çalışanları karar vermede zorluk yaşarlar, sorumluluk almaktan kaçındıkları için kararları otoritenin vermesini isterler. Kanaatkâr ve genellikle otoriteye saygı duyarak mevcut düzeni olduğu gibi kabul etmişlerdir. Bu nesilde işsizlik oranının düşük olmasının yanı sıra kadınların %80'lik kısmının çalışmadığı da dikkat çekmektedir.

2.2 Bebek Patlaması Kuşağı (1946-1964)

1946-1964 yılları arasında doğanları kapsayan bu kuşak ismini, II. Dünya Savaşı'ndan sonra artan bebek doğumlarından almıştır. Bu kuşaktaki insanlar bağımsız ve bireysel, kişisel hedefler ve kendini tatmin odaklı; ekonomik güvenceye değer veren, başarılı bir kariyeri olan, harcama gücüne sahip olarak algılanmaktadır. Teknoloji olmadığı için çoğunlukla işlerini kendileri halletmek zorunda kalmışlardır.

2.3 X Kuşağı (1965-1979)

1965-1979 yılları arasında doğan kişileri kapsayan X kuşağı, ekonomik belirsizlik, enflasyon, yüksek işsizlik, petrol krizi, sağ-sol çatışmalarının yaşandığı döneme denk gelmiştir. X kuşağı anne ve babanın birlikte evin dışında çalıştıkları ilk kuşak olarak tanımlanmaktadır. Teknoloji devrimine denk geldikleri ve daha iyi kariyer yapmak isteyenlerin çoğunun teknolojiyi zorunlu olarak kullanmaya başlaması ile bilgi ile barışık, amaç odaklı, kendine güvenen, iş-özel hayat dengesini kurabilen bireylerden oluşmaktadır.

2.4 Y Kuşağı (1980-1994)

1980-1994 yılları arasında doğanları kapsayan Y Kuşağı, ekonomik anlamdan diğer kuşaklara göre daha olumlu bir ortamda, büyük çapta savaşların ve yoklukların yaşanmadığı bir dönemde büyümüşlerdir. Y kuşağı, girişimci düşüncenin yayılmaya başladığı kuşaktır. Kendinden önceki kuşakların aksine sorgulayıcı ve otoriteye karşı bir düşünceleri vardır. Kendilerinden büyüklerden ziyade kendi yaşitlarının görüşlerine daha çok önem vermektedirler. Teknolojiyle de araları iyi olan Y kuşağı diğer kuşaklarla arasında en çok farklılıklar bulunan ilk kuşaktır.

2.5 Z Kuşağı (1995-2010)

1995 yılından sonra doğmuş bu kuşağa “internet kuşağı” da denilmektedir. Tamamen teknolojik bir çağda doğdukları için teknoloji ile iç içe yaşamaktadırlar. Z kuşağı genellikle tek çocuk veya kardeş sayısı az ailelerde yaşadıkları için insan ilişkileri ve sosyalleşme açısından diğer kuşaklara göre daha zayıf kalmaktadır. İçine doğdukları teknolojik ortamında etkisi ile en girişimci kuşak olmaları beklenmektedir. Sahip olukları olanakların fazlalığı, eğlenceyi göz ardı etmelerine, dikkat ve konsantrasyon zorlukları çekmelerine neden olmuştur.

2.6 Alfa Kuşağı (2010 Yılından Sonra Doğanlar)

X ve Y kuşaklarında bulunan kişilerin çocukları olan Alfa kuşağı 2010 yılından sonra doğan kişileri kapsamaktadır. Kendinden önceki kuşaklara göre daha çok teknoloji ile zaman geçiren Alfa kuşağının diğer kuşaklara göre daha içine kapanık olduğunu söylemek mümkündür. İleride teknolojiye en çok hâkim olacak kuşak olarak adlandırılan Alfa kuşağının en yaşlısı 12 yaşındayken, en genç bireyi ise saniyeler önce doğmuştur.

Tablo 1. Kuşakların Karakteristik Özellikleri

Kuşak	Genel Özellikleri	Güçlü Noktaları
Sessiz Kuşak	Rasyonel, pratik	Bağlılık ve istikrar
Bebek Patlaması	Pozitif, iyimser	Bağlılık ve ekip çalışması
X Kuşağı	Dikkatli, şüpheli	Bilgi teknolojileri bilgisi, uzlaşma ve uyumluluk
Y Kuşağı	Güvenli, umutlu	Teknoloji becerisi ve aynı anda birçok işi yapma
Z Kuşağı	Girişimci, hırslı	Bağımsız çalışma, teknoloji kullanma becerisi

Kaynak: Y Kuşağı ve Beklentileri- Sabiha Sevinç ALTAŞ

3. Z KUŞAĞININ İŞ HAYATINDAN BEKLENTİLERİ

Z kuşağı diğer kuşaklara göre daha iyi eğitilidir. Bireysel bağımsız yapıda olmaları yaratıcılık özelliklerini de arttırmaktadır. Doğru bildiklerini çekinmeden söyleyen Z kuşağı iletişime açıktır. İçinde doğdukları teknolojik dönem sayesinde coğrafi sınırlar ortadan kalkmıştır. Çalışan ve tüketici olarak sadakat duygusu ile hareket etmezler. İstedikleri şeylere kolay ulaşabilmeleri sayesinde çok çabuk sıkılan ve çabuk vazgeçen bir nesildir. Bu sebeple şirketler ellerindeki yetenekleri tutabilmek için mücadele etmek durumunda kalacaklardır.

X kuşağı, iş hayatı da dahil olmak üzere pek çok konuyu kendinden daha tecrübeli kişilere danışırken, Y kuşağı ve Z kuşağı, Youtube veya online platformlardan öğrenmeyi tercih etmektedir. Y ve Z kuşakları kendi nesillerinin genç yaşta başarılı olabildiklerini görmüş ve geçmiş kuşaktakileri taklit etmekten kendileri için başarılı olan girişimcileri takip etmeyi tercih etmektedirler. Z kuşağı diğer kuşaklardan farklı olarak yönetici ve üstlerinden gelecek onay veya ekip çalışması yerine bağımsız çalışmayı tercih etmektedir.

Tablo 2. Türkiye’deki Z Kuşağı Verileri

Kendi işini kurmak isteyenler	%19 (AB Ortalaması %11)
İş seçmede şirket çalışanlarından etkilenenler	%58
İş seçmede öğretim üyelerinden etkilenenler	%47
İş seçmede kariyer merkezinden etkilenenler	%37
Şirket seçmede öğrencilerden etkilenenler	%32
Şirket seçmede arkadaşlarından etkilenenler	%28
Kariyer planında ailesinden etkilenenler	%10

Kaynak: X,Y ve Z Kuşağını Anlamak-Dr. Mevlüt BÜYÜKHELVACIGİL

Z Kuşağının iş hayatı ile ilgili öngörülerine bakıldığı zaman şu başlıklar öne çıkmaktadır:

- Kendi işini kuracak gençler aile şirketinden uzaklaşacak,
- Kariyerini küresel şirketlerde görenlerin sayısı artacak,
- Güncellenmeyen yapılar profesyonelleri tutmakta zorlanacak,
- Türkiye yeniden beyin göçü yaşayacaktır.

4. SONUÇ

Z Kuşağının iş hayatı ile öngörülerindeki olumsuzluklarını ortadan kaldırmak için firmaların bazı kalıplardan çıkarak Z kuşağının taleplerini karşılamaya yönelik esneklikler sağlaması gerekmektedir. Farklı hedefleri olan, bağımsız yeni nesil, iş dünyası için bir imtihan mı yoksa bir avantaj mı olacağı işverenlerin bu nesli nasıl yönlendireceği ve nasıl fırsatlar sunacağı ile cevap bulacaktır.

Yeni nesil iş söz konusu olduğunda ipleri eline almak ve güven duyulmak istemektedir. Kendi hedeflerini belirleme ve fikirlerini sunabilme açısından özgürlük sağlandığı takdirde hem çalışma motivasyonu hem de ortaya çıkarılacak ürün noktasında başarılı sonuçlar alınmasını sağlayacaktır. Girişimci ve butik işletmeler Z kuşağına daha çabuk adapte olma şansları varken kurumsal şirketlerin de girişimcilik fırsatlarına daha çok önem vermeleri gerekecektir.

5. KAYNAKÇA

- Kuşaklar ve Özellikleri, Fidanay Koçluk
- Sağlık Hizmetlerinde Kuram ve Uygulama Dergisi, Z Kuşağı Öğrencilerinin İş Hayatı Kişilik Özelliklerinin ve İş Beklentilerinin Belirlenmesi: Ankara Üniversitesi Örneği
- Kuşakların İsimleri ve Genel Özellikleri: Baby Boomer, X, Y ve Z, www.dusge.com
- X, Y ve Z Kuşağını Anlamak - Dr. Mevlüt BÜYÜKHELVACIGİL
- Y Kuşağı ve Beklentileri- Sabiha Sevinç ALTAŞ